

Review Articles

การใช้แนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมในการดำเนินโครงการขององค์การอินเทอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตตี (ไออาร์ซี) ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Utilization of Social Partnership Concept in Project Implementation of the International Rescue Committee (IRC) in the Three Southern Border Provinces

มุนา หล้าหวัง^{1*}, พงศธร จันทร์แก้ว², นัสรูลเลาะห์ อาแว³ และ วรณญา เต็มรัตน์⁴

Muna Lamwang^{1*}, Phongsathon Chankaew², Nasroolloh Awae³ and Varunya Temrat⁴

¹ หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี;

Bachelor of Social Work Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkhla University, Pattani Campus; email: munalamwang@gmail.com

² นักสังคมสงเคราะห์อิสระ; Freelance Social Worker; email: phongsathon.golf@hotmail.co.th

³ นักสังคมสงเคราะห์อาวุโส, ฝ่ายคุ้มครองสิทธิและเสริมพลัง, องค์การอินเทอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตตี; Senior Social Worker, Protection and Empowerment Program, International Rescue Committee; email: nasroolloh.sw55@gmail.com

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี; Lecturer in the Bachelor of Social Work Program, Faculty of Humanities and Social Science, Prince of Songkhla University, Pattani Campus; email: varunya.t@psu.ac.th

* Corresponding author email: munalamwang@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวคิดหุ้นส่วนทางสังคม ถือเป็นแนวคิดที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินโครงการขององค์การอินเทอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตตี หรือองค์การไออาร์ซี (International Rescue Committee: IRC) จากการนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบาง จากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยเป็นภาคีหลักในการดำเนินงานและสนับสนุนภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือจัดบริการทางสังคม โดยข้อท้าทายที่ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรได้พบเจอจากการดำเนินโครงการ ได้แก่ มุมมองความท้าทายต่อตัวโครงการและมุมมองความท้าทายท้าทายต่อผู้ปฏิบัติงานที่สะท้อนเป็นบทเรียนจากการดำเนินโครงการ องค์การไออาร์ซีได้มีแนวปฏิบัติที่ดีในการร่วมสร้างและพัฒนาคุณภาพงานบริการทางสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การเชื่อมประสานงานบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการดำเนินงานสู่การจัดสวัสดิการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน; องค์การอินเทอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตตี (ไออาร์ซี); แนวคิดหุ้นส่วนทางสังคม; สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The concept of social partnership is crucial for promoting the participation of all sectors to achieve comprehensive social welfare for all target groups. This academic article aims to extract lessons learned from the implementation of the International Rescue Committee (IRC) projects by applying the concept of social partnership in the three southern border provinces of Thailand. The project focuses on enhancing the capacity and cooperation to protect women, children, and vulnerable populations from domestic violence and disasters. The Thai Association of Social Workers serves as the main partner in the project, supporting local network partners to engage in problem-solving or providing social services. Challenges faced by project implementers include perspectives on the project's challenges and perspectives on the challenges faced by the implementers, reflecting lessons learned from the project. The IRC has established best practices for jointly building and improving the quality of social services in the three southern border provinces by placing citizens at the center of development and coordinating integrated efforts with all sectors to play a role in the efficient provision of social welfare.

Keywords: Implementation; International Rescue Committee (IRC); Social partnership concept; Three southern border provinces

1. บทนำ

มาตรฐานการศึกษาสังคมสงเคราะห์ที่สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2556 เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์มีคุณภาพ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ (สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์, 2567) การฝึกภาคปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบโจทย์จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การฝึกประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, 2566) โดยหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ (Field Work) เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานสังคมสงเคราะห์ภายในหน่วยงานต่าง ๆ สามารถบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และทักษะทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ อีกทั้งประยุกต์ใช้เครื่องมือการทำงานทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานกับผู้คน ชุมชน สังคม และองค์กรทั้งในระดับภูมิภาคและระดับชาติ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมและพัฒนากระบวนการทำงานใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, 2566)

องค์การอินเตอร์เนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตตี (ไออาร์ซี) เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ตอบรับนักศึกษาจากหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถือเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ารับการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ 3 ในปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา เนื่องจากรูปแบบการดำเนินงานขององค์การไออาร์ซีมีภารกิจหลักที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคมให้สามารถฟื้นฟูตนเอง มีศักยภาพในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตของตนเองหลังจากที่ผ่านความยากลำบากต่าง ๆ โดยเน้นให้ความช่วยเหลือในประเด็นด้านความปลอดภัย การเสริมพลังอำนาจ สุขภาพ การศึกษาและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจของประชาชนและชุมชน (International Rescue Committee, 2024) อีกทั้งยังมีนักสังคมสงเคราะห์ที่มีคุณสมบัติในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือในการจัดการรายกรณี ครอบครัว กลุ่มชน ชุมชนและการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพที่หลากหลาย (ThaiNGO, 2021) นอกจากนี้องค์การไออาร์ซีได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็กและประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ (องค์การอินเตอร์เนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตตี, 2564)

ความน่าสนใจของโครงการดังกล่าวคือการดำเนินงานเพื่อมุ่งลดความเสี่ยง เตรียมความพร้อมรับมือและบรรเทาผลกระทบจากประเด็นปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข้อมูลจากศูนย์บริการให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรีระดับจังหวัดและชุมชน สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวदनราธิวาส ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2566 พบผู้ใช้บริการเข้ามาปรึกษาปัญหาครอบครัว จำนวน 60 ราย อีกทั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรีระดับจังหวัดและชุมชน สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดยะลา พบว่า มีผู้ใช้บริการเข้ามาปรึกษาปัญหาครอบครัว จำนวน 177 ราย โดยสาเหตุของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวคือ ถูกทำร้ายทางร่างกายและจิตใจ การไม่ให้ค่าเลี้ยงดูและการใช้สารเสพติด (เสาวธาร โพธิ์กลัด, 2566) และประเด็นปัญหาที่สองคือพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติหลายรูปแบบ เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย ทั้งภูเขา ที่ราบลุ่ม และชายฝั่งทะเล ในปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ หย่อมความกดอากาศต่ำปกคลุมบริเวณเกาะสุมาตราและทะเลอันดามันตอนล่าง ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ

18,402 ครั้วเรือน แบ่งเป็นจังหวัดสงขลา 190 ครั้วเรือน จังหวัดยะลา 424 ครั้วเรือน จังหวัดปัตตานี 1,108 ครั้วเรือน และจังหวัดนราธิวาส 16,680 ครั้วเรือน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2566)

จากการเข้ารับการฝึกปฏิบัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่องค์การไออาร์ซี นักศึกษาได้ร่วมงานกับหลากหลายหน่วยงาน ได้เรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีขององค์กร ได้เห็นรูปแบบการทำงานร่วมกับหุ้นส่วนทางสังคมที่สามารถเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556) ได้อธิบายว่าแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคม (Social Partnership) เกิดจากการรวมตัวของหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งตัวแทนจากกลุ่มบุคคลที่อยู่ในชุมชนหรือมาจากภาคส่วนต่าง ๆ จากการประสานความร่วมมือเข้าด้วยกันตั้งแต่ 2 คนหรือ 2 องค์กรขึ้นไป ทั้งภาครัฐ (Public Sector) ภาคเอกชน (Private Sector) และภาคประชาสังคม (Civil Society) โดยทุกภาคส่วนมีเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อนกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการพัฒนางานสาธารณประโยชน์และยังคงค่านิยม (Value) อัตลักษณ์ (Identity) ของแต่ละฝ่ายเอาไว้ โดยได้แบ่งประเภทของหุ้นส่วนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานขององค์การไออาร์ซี ดังนี้ (1) Partnership Agreement ทางองค์การไออาร์ซีได้ดำเนินการทำข้อตกลงต่าง ๆ ในรูปแบบเอกสารที่เขียนไว้อย่างเป็นทางการ โดยมีรายละเอียดระบุอย่างชัดเจนถึงเป้าหมาย กิจกรรมและความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในแต่ละภาคี (2) Partnership Activities การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดึงภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น การจัดอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสตรีในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดอบรมทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ การจัดกิจกรรมการทำแผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม และการจัดกิจกรรมรณรงค์การพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแก่กลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ เป็นต้น และ (3) Memorandum of Understandings (MOU) ทางองค์การไออาร์ซีได้ดำเนินการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานลักษณะเช่นนี้ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในระดับมหภาค กล่าวคือเป็นการให้บริการทางอ้อมในระดับกว้างที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม ผ่านการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน มีการส่งเสริมการบริหารงาน การกำหนดแผนนโยบาย และการประสานทรัพยากรและการจัดสวัสดิการสังคม (ศิริรัตน์ จารุปกรณ์, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ 3 ที่เป็นการฝึกภาคปฏิบัติในระดับมหภาค รูปแบบเชิงโครงสร้างหรือการบริหารงานนโยบายที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ความรู้ขั้นสูง (หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, 2566) อีกทั้งบริบทการทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอุปสรรคด้านโครงสร้างและกลไกการทำงาน การประสานงานและการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ไม่มีความชัดเจน ไม่มีระบบฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกัน ทำให้การทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมขาดการเชื่อมโยงและเป็นเอกภาพ (ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง, 2563) ในขณะที่การดำเนินโครงการขององค์การไออาร์ซีจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่าองค์การไออาร์ซีได้พยายามนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาใช้ในการดำเนินโครงการอย่างไร เพื่อลดอุปสรรคปัญหาของการทำงานร่วมกันดังกล่าวเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินโครงการขององค์การไออาร์ซี เพื่อให้เห็นการประยุกต์ใช้แนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมในการดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็กและประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รวมทั้งข้อท้าทายและแนวปฏิบัติที่ดีจากการประยุกต์ใช้แนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมในการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นบทเรียนและตัวอย่างการปฏิบัติงานให้กับองค์กรอื่น ๆ ที่กำลังสนใจนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานในโอกาสต่อไป

2. เนื้อหาจากการทบทวนวรรณกรรม

2.1 องค์การอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตี หรือองค์การไออาร์ซี

2.1.1 องค์การไออาร์ซี: ภาพสะท้อนจากอดีต - ปัจจุบัน

ช่วงที่ 1: การก่อตั้งและเริ่มต้นการดำเนินงาน (พ.ศ. 2476) องค์การไออาร์ซีเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2476 ในช่วงเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว โดยมีนักวิทยาศาสตร์ชื่อดัง อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ เป็นหนึ่งในผู้ขับเคลื่อนองค์กรในช่วงแรกร่วมกับแกนนำทางการเมือง ศิลปิน และปัญญาชนชาวอเมริกัน จำนวน 51 คน วัตถุประสงค์แรกเริ่มคือการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยชาวยุโรปและชาวยิวในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

ช่วงที่ 2: การขยายตัวในสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ ปัจจุบันองค์การไออาร์ซีมี 28 สำนักงานในประเทศสหรัฐอเมริกาและดำเนินงานใน 40 ประเทศทั่วโลก ซึ่งองค์กรได้ขยายการช่วยเหลือครอบคลุมไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากสงคราม การสู้รบ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ช่วงที่ 3: การดำเนินงานในประเทศไทย (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518) องค์การไออาร์ซีเริ่มดำเนินงานในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งดำเนินงานมาแล้วกว่า 49 ปี โดยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัย การสู้รบบริเวณแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ในศูนย์พักพิงชั่วคราว 9 แห่งในจังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี และกาญจนบุรี โดยการให้บริการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านสุขภาพ: จัดบริการทางสุขภาพขั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้คนสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่จำเป็นอย่างทั่วถึงและลดความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ

ด้านความปลอดภัย: ช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ สร้างชุมชนที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนและรณรงค์ส่งเสริมการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ด้านการศึกษา: มอบโอกาสทางการศึกษาและสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการเรียน มอบความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการเติบโตและดำรงชีวิต

ด้านความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ: ช่วยเหลือผู้ที่ประสบความยากลำบากในการพัฒนาโอกาสและทักษะในการประกอบอาชีพให้สามารถเลี้ยงชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

ด้านการเสริมพลัง: สร้างความตระหนักเรื่องสิทธิการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ องค์การไออาร์ซีมุ่งเน้นการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีในระยะยาว โดยคำนึงถึงการเคารพสิทธิและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน (องค์การอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตี, 2564)

2.1.2 องค์การไออาร์ซี: การดำเนินงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์การไออาร์ซีได้ดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยได้รับการสนับสนุนจาก

หน่วยงานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการคุ้มครองพลเรือนของสหภาพยุโรป (European Civil Protection and Humanitarian aid Operations: ECHO) โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างความเข้มแข็งของการขับเคลื่อนงานชุมชนและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติและการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว (องค์การอินเตอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตี, 2564) ซึ่งทางองค์การไออาร์ซีได้นำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาปรับใช้ในการดำเนินงาน โดยมีภาคีเครือข่าย 2 รูปแบบในการขับเคลื่อนโครงการ ประกอบด้วย

1) ลักษณะภาคีที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนหลักในการวางแผนโครงการและออกแบบนโยบายการบริหารโครงการ รวมถึงการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานของอาสาสมัครจาก 3 องค์กรสตรี ประกอบด้วย ชมรมผู้นำมุสลิมะฮ์จังหวัดนราธิวาส สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์จังหวัดยะลา และเครือข่ายผู้หญิงยุติความรุนแรงแสวนสันติภาพจังหวัดชายแดนใต้จังหวัดปัตตานี ให้ความร่วมมือในการเป็นหุ้นส่วนทางสังคมระดับพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการ โดยเน้นให้ผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการระบุมหาเสี่ยง และเสนอความต้องการเพื่อนำมากำหนดแผนการเตรียมความพร้อมรับมือและจัดการภัยพิบัติระดับชุมชน รวมทั้งพัฒนาการบริการของศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรีในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวให้มีคุณภาพมากขึ้น และสามารถแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการทำงานในประเด็นดังกล่าว (เสาวธาร โพธิ์กลัด, 2566)

2) การผสานความร่วมมือขององค์การไออาร์ซีและภาคี องค์กรไออาร์ซีได้สนับสนุนภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ชมรมผู้นำมุสลิมะฮ์จังหวัดนราธิวาส หน่วยงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส สมาคมสวัสดิการมุสลิมะฮ์จังหวัดยะลา หน่วยงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลา และเครือข่ายผู้หญิงยุติความรุนแรงแสวนสันติภาพจังหวัดชายแดนใต้จังหวัดปัตตานี ได้มีแนวปฏิบัติใหม่ในการดำเนินงาน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น หน่วยงานราชการภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สำนักงานยุติธรรมในแต่ละจังหวัด ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ของโรงพยาบาลในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งในกระบวนการให้ความช่วยเหลือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แสวงหาความร่วมมือจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละจังหวัด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ อำเภอสู่ไห้ไกล จังหวัดนราธิวาส มูลนิธิเซิงหมูฮาร์น้ำใจสู่ไห้ไกลและหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (องค์การอินเตอร์เนชันแนล เรสคิว คอมมิตี, 2564)

การปฏิบัติงานขององค์การไออาร์ซีมีการดำเนินงานที่คล้ายกับกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions: APF) ที่ถือได้ว่าเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับภูมิภาคที่มีความเข้มแข็งมากที่สุดในปัจจุบัน ด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมอบรม สัมมนา การดูงาน การหารือในระดับสูง การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้รับเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมใน

รูปแบบของค่าบำรุงจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2567) การดำเนินงานขององค์การไออาร์ซียังสอดคล้องกับแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมของสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556) เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมหุ้นส่วนทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อนำไปสู่สังคมสวัสดิการ โดยเป็นการศึกษาสถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคม ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรหุ้นส่วนทางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม ร่วมหาแนวทางในการส่งเสริมหุ้นส่วนทางสังคมต่อการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมสวัสดิการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 ด้วยการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการใน 4 ภูมิภาค ซึ่งให้เห็นว่าการจัดสวัสดิการทางสังคมสู่การเป็นสังคมสวัสดิการนั้น ถือเป็นส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเอง การที่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาให้ความช่วยเหลือ มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดโครงการ บูรณาการในการทำงานร่วมกัน ทั้งลงแรง ลงทุนหรือทักษะความรู้ความชำนาญ หรือทรัพยากรที่ทางองค์กรของตนเองมี นำไปสู่การทำข้อตกลงร่วมกัน (Agreement) หรือการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) หรือการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกัน

Partnership 2030 (n.d.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 17 ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลไกการดำเนินงาน การฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (ชล บุนนาค และคณะ, 2561) มีข้อปฏิบัติที่สำคัญสำหรับการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลาย จะต้องประกอบด้วยอย่างน้อย 3 ภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ โดยต้องมีการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การให้การปรึกษา แบ่งปันความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี ทรัพยากรทางการเงิน ไปจนถึงการตัดสินใจด้วยฐานะอำนาจที่เท่าเทียมกัน อีกทั้งร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาการเป็นหุ้นส่วนเชิงลึกที่มีความซับซ้อนและท้าทาย (United Nation, 2024) เพื่อให้การพัฒนาสังคมเป็นไปด้วยความต่อเนื่องในระยะยาวอย่างยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Bernat, Qualharini, Castro, Barcaui & Soares, 2023) ยกย่องความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ศิริพร รัชชวัลคุ (2560) ได้จัดทำหนังสือเรื่อง “ญี่ปุ่นกับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา: นโยบายและปฏิบัติการในประเทศลุ่มน้ำโขง” โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่น่าสนใจคือ การศึกษากระบวนการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของญี่ปุ่นให้แก่ประเทศลุ่มน้ำโขง การเข้าใจปัจจัยเงื่อนไขหรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อประสิทธิผลของความช่วยเหลือและการถอดบทเรียนในฐานะประเทศผู้ให้ เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ประเทศไทยที่เป็นประเทศผู้ให้รายใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ญี่ปุ่นมีการจัดการเชิงสถาบันและองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือกัน นำไปสู่ผลลัพธ์ของความร่วมมือ โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดการเชิงสถาบันทั้งที่เป็นการสนับสนุนและเป็นอุปสรรคคือ เจตนารมณ์ทางการเมืองของทั้งผู้ให้และผู้รับในการที่จะมีส่วนร่วมที่เป็นผู้ให้และผู้รับของทั้งสองฝ่าย จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ประเทศไทยได้รับบทเรียนเกี่ยวกับการจัดการเชิงสถาบันและองค์กรที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบร่วมกับการนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาปรับใช้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศผู้ให้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งตรงกันข้ามกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goal: MDG) ซึ่งให้เห็นว่าแต่ละภาคส่วนทางสังคมมีบทบาทแยกส่วนกัน มีการส่งมอบการรับผิดชอบการพัฒนาจากรัฐบาลสู่ชุมชนที่เป็นการวางแผนจากบนลงล่าง เงินทุนส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับความสำเร็จของผลลัพธ์ระยะสั้น ใช้ทรัพยากรภายนอกอย่างต่อเนื่องในการดำเนินงาน (United Nation, 2024) อีกทั้งกลุ่มประเทศที่มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในบทบาทผู้ให้ความช่วยเหลือมากกว่าการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

จนนักคิดบางคนมองว่าเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษเป็นเป้าหมายการพัฒนาขั้นต่ำ (ณัชฎา คงศรี, 2563) ดังนั้น การนำแนวคิดความร่วมมือแบบหุ้นส่วนทางสังคมมาใช้ อาจไม่ได้สามารถดำเนินการได้ง่าย เพราะต้องใช้ทั้งทักษะ แรงงานและทรัพยากรร่วมกัน จึงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การปฏิบัติงาน (รัตติยา พนาจันทร์, 2561)

2.2 บทเรียนขององค์การไออาร์ซี

ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการในพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานต้องพบเจอกับปัญหาอุปสรรคหรือข้อท้าทายที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อท้าทายไม่ได้สะท้อนถึงความเข้มแข็งหรือความสามารถโดยธรรมชาติของแต่ละบุคคล แต่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (เจน อึ้ง, 2567) ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดข้อท้าทายในการดำเนินงานขององค์การไออาร์ซีแบ่งเป็น 2 ปัจจัยหลักสำคัญ ดังนี้

2.2.1 มุมมองความท้าทายสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

1) การดำเนินโครงการโดยไม่มีสำนักงานในพื้นที่ เนื่องด้วยข้อจำกัดบางประการของการดำเนินงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานโดยใช้ระบบออนไลน์ในการประสานงานและปฏิบัติงานด้วยรูปแบบการปฏิบัติงานโดยใช้ที่พักอาศัยเป็นสำนักงาน (Work from home) เป็นหลัก ทำให้การดำเนินโครงการมีความท้าทายหลายประการ เช่น การเดินทางเข้าร่วมประชุมหารือกับเครือข่าย การทำงานที่ได้รับการเชิญอย่างกระชั้นชิดสามารถเป็นไปได้ยาก หรือการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานราชการที่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเป็นระยะเวลานานกว่าการมีสำนักงานในพื้นที่

2) ข้อท้าทายด้านกระบวนการยุติธรรม ในกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองเด็กและผู้หญิงจากความรุนแรงในครอบครัว อาสาสมัครจะเชื่อมโยงถึงแนวทางการให้คำปรึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก พ.ศ. 2489 ที่มีการใช้เฉพาะพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2554) ซึ่งในการให้ความช่วยเหลืออาสาสมัครมักให้ความสำคัญกับประเด็นการฟ้องหย่า แต่เมื่ออาสาสมัครได้เข้าร่วมการอบรมที่ทางองค์การไออาร์ซีได้จัดขึ้น จึงได้เรียนรู้และเข้าใจหลักการและกระบวนการให้ความช่วยเหลือในลักษณะอื่น ๆ ที่มากกว่าการให้คำปรึกษา คือประเด็นการตัดสินใจของผู้หญิงเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว การให้ผู้หญิงได้มีสิทธิเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง นอกจากกฎหมายอิสลามแล้วยังมีกฎหมายไทยที่ให้การคุ้มครองผู้ใช้บริการ เช่น การสังเกตบาดแผลที่เกิดจากการถูกทำร้ายร่างกาย ผู้ให้คำปรึกษาสามารถแนะนำผู้ใช้บริการเข้ารับบริการตรวจร่างกายในสถานพยาบาล และขอเอกสารรับรองทางการแพทย์เพื่อเป็นหลักฐานในการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ดังนั้นแล้วผู้ปฏิบัติงานที่จะมาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องมีองค์ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติหรือบทบัญญัติของหลักการอิสลาม (นวลพรรณ กุลธำรง, 2565) เพื่อที่จะนำหลักการคำสอนเหล่านั้นมาใช้ควบคู่กับการให้ความช่วยเหลือตามกระบวนการของกฎหมายไทย

3) ข้อท้าทายในมิติด้านศาสนา เป็นความท้าทายที่เจ้าหน้าที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจในด้านมิติศาสนา เนื่องจากเจ้าหน้าที่บางท่านนับถือศาสนาพุทธและจะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงต้องคำนึงถึงการออกแบบที่เชื่อมโยงในด้านวิถีชีวิตที่ผู้เข้าร่วมได้ปฏิบัติ เช่น กรณีเหตุการณ์โกดังพลูระเบิดที่ตำบลมูโนะ อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นเหตุการณ์ภัยพิบัติที่ไม่ได้อยู่ในแผนการดำเนินกิจกรรมของโครงการ แต่เหตุการณ์ได้เกิดในพื้นที่ที่ทางองค์กรจะต้องดำเนินโครงการ จึงมีการจัดกิจกรรมนอกแผนการดำเนินงาน คือกิจกรรมสนับสนุนทางจิตสังคมหลังเกิดภัยพิบัติให้กับผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางร่วมกับสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีการนำพิธีทาง

ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการเชิญบวช (ผู้นำศาสนา) มาร่วมขอคู่อำ (ขอพร) กล่าวให้กำลังใจเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ

2.2.2 มุมมองความท้าทายต่อตัวโครงการ

องค์การไออาร์ซีได้ดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ถือเป็นโครงการที่มุ่งเน้น การสร้างฐานความเข้มแข็งของการขับเคลื่อนงานชุมชนและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินโครงการนี้เผชิญกับข้อท้าทายหลายประการที่อาจมีผลกระทบต่อผลลัพธ์การดำเนินงาน ดังนี้

1) ข้อท้าทายด้านแผนการดำเนินการ เนื่องจากองค์การไออาร์ซีเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของรายได้ เพราะไม่ได้มีรายได้จากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเป็นหลัก ต้องได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนในต่างประเทศ ทำให้ภารกิจในการสร้างสรรค์สังคมหรือสิ่งแวดล้อมอาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ซึ่งโครงการดังกล่าวเริ่มดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 และจบลงในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 เนื่องจากสัญญาของแหล่งทุนในการขับเคลื่อนโครงการได้จบลง ด้วยเหตุนี้ผู้ปฏิบัติงานจึงมุ่งเน้นที่ประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานมากกว่าปริมาณในการจัดกิจกรรม

2) ข้อท้าทายเกี่ยวกับสภาพอากาศที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลายและสภาพภูมิอากาศที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ฝนตก น้ำท่วม ดินถล่มในบางพื้นที่ อากาศร้อนชื้น ภัยแล้ง พายุ และคลื่นซัดฝั่ง เมื่อกิจกรรมขององค์กรได้ดำเนินมาถึงวันใกล้จะจัดโครงการ แต่เนื่องด้วยสภาพอากาศที่แปรปรวนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2567) การดำเนินกิจกรรมบางอย่างจึงถูกเลื่อนออกไปและบางกิจกรรมผู้เข้าร่วมไม่สามารถมาได้ เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ในชุมชนที่ต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ซึ่งให้เห็นว่าสภาพอากาศเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดวันเวลา และสถานที่จัดกิจกรรม และถือเป็นข้อท้าทายในการออกแบบกิจกรรมขององค์กร

3) ข้อท้าทายเกี่ยวกับความยั่งยืนของโครงการ เมื่อระยะเวลาการจัดทำโครงการได้สิ้นสุดลงเจ้าหน้าที่องค์กรมีความกังวลเกี่ยวกับความยั่งยืนของการดำเนินงาน เพราะการบริหารงานขององค์กรสตรี ซึ่งถือเป็นหุ้นส่วนทางสังคมในพื้นที่ยังไม่สามารถรับงบประมาณจากแหล่งทุนเองได้ อีกทั้งในกระบวนการให้ความช่วยเหลือส่งต่อผู้ให้บริการ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โดยเฉพาะภาครัฐที่ได้รับเรื่องต่อจากศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรี เพื่อให้ผู้ให้บริการได้รับการคุ้มครองสิทธิและสามารถเข้าถึงระบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม หากไม่มีการสานต่องานหรือการประสานงานร่วมกัน การสร้างความเข้มแข็งของกลไกชุมชน คุณภาพบริการทางสังคมในการคุ้มครองผู้หญิงและเด็กจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติอาจไม่ยั่งยืนได้

ดังนั้น ข้อท้าทายประการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานและข้อท้าทายต่อตัวโครงการ ล้วนแล้วสะท้อนให้เห็นเป็นบทเรียนในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมุ่งหาแนวทางในแก้ไขปัญหา ให้ผลการดำเนินงานออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด นับเป็นโอกาสในการเติบโต พร้อมทั้งพัฒนาทักษะของตนเองและองค์กรได้เป็นอย่างดี

2.3 แนวปฏิบัติที่ดีขององค์การไออาร์ซีในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัตติยา พนาจันทร์ (2561) ได้กล่าวถึงการสร้างความยั่งยืนของระบบสวัสดิการสังคมที่ดีที่สุดต้องเป็นการสร้างระบบที่มีการแบ่งปันความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม เพราะการจัดสวัสดิการโดยรัฐบาลฝ่ายเดียว มีข้อจำกัดที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ ได้แก่

1) เป็นภาระต่องบประมาณ ทำให้รัฐบาลต้องจัดเก็บภาษีมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีต้นทุนของการจัดเก็บแล้วยังเป็นการแทรกแซงกลไกตลาดมากเกินไป

2) การให้บริการสวัสดิการของรัฐอาจหย่อนประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับภาคส่วนอื่น ๆ

การบริหารจัดการเรื่องการสร้างระบบสวัสดิการอย่างมีส่วนร่วมจึงเป็นแนวทางที่ควรส่งเสริมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ศิริพร วัชชวลิต (2560) ได้เขียนบทความวิชาการในหัวข้อ “การเสริมสร้างความเข้มแข็งตามแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรสาธารณประโยชน์” ทำให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมที่ทุกภาคส่วนสามารถจัดสวัสดิการสังคมร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทฤษฎีวิพากษ์ในการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ทั้งการสร้างความร่วมมือ การควบคุมและตรวจสอบระหว่างหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่เป็นการเน้นย้ำว่าการปฏิบัติงานของภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการอย่างชัดเจน และควรนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมไปใช้ให้มากขึ้น

สำหรับโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้งาน ติดตามการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ในองค์กรไออาร์ซี และสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานกับอาสาสมัครจาก 3 องค์กรสตรีในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนในพื้นที่ ซึ่งผลลัพธ์การดำเนินโครงการประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลลัพธ์จากการสร้างความเข้มแข็งของกลไกชุมชนและคุณภาพบริการทางสังคมในการป้องกันคุ้มครองผู้หญิงและเด็กจากความรุนแรงในครอบครัว จากการพัฒนาอาสาสมัคร 3 องค์กรสตรีชี้ให้เห็นว่าอาสาสมัครมีองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายและการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรีทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแผนผังการให้บริการ (Flowchart) อย่างชัดเจน อาสาสมัครมีความมั่นใจในการประสานแจ้งขอความช่วยเหลือให้แก่ผู้ใช้บริการในสถานการณ์เร่งด่วนผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 อาสาสมัครสามารถนำแนวทางการจัดประชุมรายกรณี (Case Conference) มาใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ใช้บริการ มีการบันทึกข้อมูลผู้ใช้บริการอย่างเป็นระบบและส่งต่อข้อมูลแก่หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำเครื่องมือทางสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการประเมินสถานะของผู้ใช้บริการ เช่น Family Tree, Genogram, Eco-map เป็นต้น อีกทั้งสามารถนำทีมบริหารของสำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดมาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในทีมสหวิชาชีพ และสามารถประสานทรัพยากรในพื้นที่เพื่อส่งต่อผู้ใช้บริการในหน่วยงานราชการ (องค์การอินเตอร์เนชั่นแนล เรสคิว คอมมิิตี, 2567) ซึ่งองค์การไออาร์ซีได้เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดอบรมให้ความรู้ในประเด็นต่าง ๆ อีกทั้งมีการจัดทำคู่มือ “แนวทางการปฏิบัติงานอาสาสมัครผู้ให้คำปรึกษาของศูนย์ให้คำปรึกษาเพื่อเสริมพลังสตรีระดับจังหวัดและศูนย์ให้คำปรึกษาชุมชนประจำตำบล” และคู่มือ “เครื่องมือในการแสวงหาข้อเท็จจริงในการจัดการรายกรณี” ประกอบการปฏิบัติงาน ทำให้อาสาสมัครมีทิศทางการทำงานในรูปแบบเดียวกันภายใต้ฐานความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

2. ผลลัพธ์จากการสร้างความเข้มแข็งของระบบการจัดการในภาวะภัยพิบัติที่คำนึงถึงประเด็นเฉพาะของผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางในชุมชน โดยสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556) ได้กล่าวถึงหลักการทำงานของหุ้นส่วนทางสังคมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีปัจจัยหลักที่นักศึกษาเล็งเห็นว่ามีสำคัญและเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขององค์การไออาร์ซี ดังนี้

1) การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ทางองค์การไออาร์ซีได้มีการจัดกิจกรรม Munoh Anticipatory Action Simulation Plan เพื่อร่วมจัดซ้อมแผนอพยพและออกแบบแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมในตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยกิจกรรมในครั้งนี้มีประชาชนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือพร้อมพัฒนาศักยภาพและมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2) การใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการปฏิบัติงาน จากพื้นที่เล็ก ๆ และขยายผลการดำเนินงานไปในพื้นที่สูงขึ้นอย่างระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศต่อไป เมื่อเชื่อมโยงกับกิจกรรมการจัดซ้อมแผนอพยพและออกแบบแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม ทางผู้ปฏิบัติงานได้เลือกพื้นที่ตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการภัยพิบัติ เนื่องจากเป็นพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยในทุก ๆ ปี (วันพร แมงสาโม่ง, อธิยาส มามะ และนาซือเราะ เจ๊ะดอเลาะ, 2565) อีกทั้งนำข้อมูลเชิงพื้นที่สู่เวทีเสนอเชิงนโยบายในการจัดการและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับทุกคน ณ จวนผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

3) การเชื่อมประสานงานบูรณาการของทุกฝ่าย โดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางและลักษณะเชิงพื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งในกิจกรรมข้างต้นได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายต่าง ๆ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา อาสาสมัครมูลนิธิเซี่ยงหนู่ธารน้ำใจสุโขทัย อาจารย์สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทีมสื่อจากเพจ MOJO ขายแดนใต้ ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ ชุดคุ้มครองตำบล ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานชลประทาน ปลัดอำเภอสุโขทัย และประชาชนในพื้นที่ และที่สำคัญ องค์การไออาร์ซีเป็นเสมือนสะพานเชื่อมประสานความร่วมมือทำให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมดำเนินงานในการจัดซ้อมแผนอพยพและออกแบบแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม เพื่อลดความเสี่ยงและเกิดกระบวนการทำงานที่ไม่ทับซ้อนกัน

4) การมีระบบจัดการที่มีคุณภาพ ภายหลังจากการปฏิบัติซ้อมแผนอพยพเสมือนจริง ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันถอดบทเรียน สะท้อนถึงกระบวนการทำงาน (After Action Review: AAR) เพื่อค้นหาโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน (สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ, 2566) ส่วนหนึ่งจากการสะท้อนถึงกระบวนการทำงาน โดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะได้กล่าวว่า “เราได้ทำงานเป็นทีมมากขึ้น มีการวางแผนจัดตั้งกองอำนวยการเพื่อประสานงานกันไม่ให้เกิดความทับซ้อนของงาน เราไม่เคยทำงานด้วยกัน ไม่เคยมีการซ้อมแผนรับมือภัยพิบัติมาก่อน ขอขอบคุณทางองค์การไออาร์ซีที่เข้ามาช่วยให้เราได้มีการซ้อมแผน มาเป็นผู้ประสานกับทุกฝ่าย ขอขอบคุณเป็นอย่างมาก” (เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ, 2566, 4 ธันวาคม) อีกทั้งมีการเสนอระบบข้อมูลสารสนเทศเรื่องระบบฐานข้อมูลรายครัวเรือนในชุมชน ควรให้มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบหรือพัฒนาเป็นการแสดงคิวอาร์โค้ดสำหรับรายครัวเรือน ซึ่งทำให้สามารถรู้ได้ว่ามีกลุ่มเปราะบาง (เด็ก สตรีตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วยติดเตียง) อาศัยอยู่พื้นที่ใดบ้าง เพื่อให้การช่วยเหลือสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

นอกจากนี้ สิ่งที่สังเกตเห็นในกระบวนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การไออาร์ซีคือการเตรียมแผนชุดข้อมูลเดิมที่ได้ทำร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มานำเสนอเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและสามารถเพิ่มเติมปรับแก้ไขได้ทันที เป็นการทำงานที่มีความยืดหยุ่นและรวดเร็ว (ณัฐณิษฐ์ ศรีมาเสริม และญาติา เอื้อสมิทธิ์, 2565) อีกทั้งมีการถอดบทเรียนโครงการร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อนำข้อมูลไปเสนอกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

ดังนั้น การสร้างระบบสวัสดิการสังคมให้มีความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ต้องเน้นที่ผู้ปฏิบัติงานในทุกรูปแบบและตระหนักถึงความเป็นหุ้นส่วนทางสังคม นับเป็นข้อต่อสำคัญในการขับเคลื่อนงานบริการสังคมที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายจนเกิดกระบวนการทำงานที่ไม่ทับซ้อนกัน

3. สรุปผล/บทสรุป

จากการถอดบทเรียนการปฏิบัติงานขององค์การอินเตอร์เนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตตี (ไออาร์ซี) ในการดำเนินงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ควบคู่กับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นว่าการนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาเป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน สะท้อนให้เห็นถึงความยั่งยืนขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่ร่วมเป็นหุ้นส่วนทางสังคมได้ในระยะยาว ภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีภาคีที่เป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการดำเนินงานคือ สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย และภาคีต่าง ๆ ที่ทางองค์กรได้พยายามผลักดันให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถึงแม้ว่าตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการจะมีอุปสรรคต่าง ๆ เข้ามาเป็นข้อท้าทาย อย่างไรก็ตาม องค์การไออาร์ซีได้มีแนวปฏิบัติที่ดีในการร่วมสร้างและพัฒนาคุณภาพงานบริการทางสังคม โดยการเป็นเสมือนสะพานเชื่อมภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการดำเนินงานสู่การจัดสวัสดิการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน สะท้อนให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่ดีที่ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานบริการสังคมเพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมสวัสดิการที่มีความยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2566). รายงานสถานการณ์สาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <http://portal.disaster.go.th/portal/ext/nirapai/2023122518.pdf>
- เจน อิง. (2567). 5 ตัวอย่างความท้าทายในการทำงานที่พบบ่อยที่สุดและวิธีแก้ปัญหา. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://ahaslides.com/th/blog/work-challenge-examples>
- เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ. (2566, 4 ธันวาคม). การสะท้อนการดำเนินงานร่วมกับองค์การไออาร์ซี. ชล บุนนาค, อรรถเศรษฐ์ จริยธรรมานุกูล, ณัฐวิมล พันธวงศ์ภักดี, ณัฏฐา คงศรี, ปาริชาติ เรืองเดช และธรรมพร สุขมี. (2561). โครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ณัฏฐา คงศรี. (2563). จาก MDGs สู่ SDGs เป้าหมายการพัฒนาที่เปลี่ยนไปเพื่อความยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://www.sdgmovement.com/2017/08/13/mdgstosdgs>
- ณัฏฐณิชา ศรีมาเสริม และญาดา เอื้อสมิทธิ์. (2565). การประยุกต์ใช้แนวคิดการทำงานแบบ Agile เพื่อการพัฒนา
ระบบงาน: กรณีศึกษาสำนักงานผู้อำนวยการ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสาร
สังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 9(2), 193-214.
- นวลแพร กุลอำรง. (2565). การใช้กฎหมายอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (เฉพาะเรื่องครอบครัวและ
มรดก). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/Journal/article-00906.pdf>
- รัตติยา พนาจันทร์. (2561). การส่งเสริมประชาชนเป็นหุ้นส่วนกับรัฐในการจัดสวัสดิการสังคม (เอกสารวิชาการ).
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วันพร แสงสาโม่ง, อธิยาส มามะ และนาซื่อเราะ เจ๊ะดอเลาะ. (2565). การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ใน
การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย กรณีศึกษาลุ่มน้ำโกลก จังหวัดนราธิวาส. ใน การประชุมวิชาการ
วิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 27. (น. WRE18-1 - WRE18-6). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิชุดา แก้วเชื้อ. (2564). การเสริมสร้างความเข้มแข็งตามแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมของ
องค์กรสาธารณประโยชน์. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 14(1), 116-
134.
- ศิริพร วัชชวลิต. (2560). ญ่ปุ่กับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา: นโยบายและปฏิบัติการในประเทศลุ่มน้ำโขง.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานโครงการวิจัยเชิงนโยบาย (ด้านสถาบันการเมืองและนโยบายต่างประเทศ) คณะ
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริรัตน์ จารุปรกรณ์. (2560). ประสิทธิภาพในการจัดการงานสังคมสงเคราะห์ในเขตเทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัด
สุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สุราษฎร์
ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง. (2563). ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชา
สังคมในจังหวัดชายแดนใต้. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 31(1), 1-16.
- สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. (2566). After action review (AAR). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก
https://www.dti.or.th/page_bx.php?lang=thai&cid=289&cno=6917&cno2=0&show
- สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์. (2567). ประวัติสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก
<https://swpc.or.th/history.php>
- สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). แนวทางการส่งเสริมหุ้นส่วนทาง
สังคมในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อนำไปสู่สังคมสวัสดิการ. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก
https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web/article_attach/12782/17046.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2567). กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions: APF).

- สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://www.nhrc.or.th/th/asia-pacific-cooperation-framework-apf>
- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2554). **คู่มือหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก (ฉบับศาลยุติธรรม)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- เสาวธาร โพธิ์กลัด. (2566). **ถอดบทเรียนการทำงานเพื่อเสริมพลังอาสาสมัครสตรีในศูนย์ให้คำปรึกษาประจำจังหวัดและศูนย์ชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้**. สงขลา: สยาม พริ้นติ้ง.
- หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต. (2566). **คู่มือการปฏิบัติงานภาคสนามสังคมสงเคราะห์ 3**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2567). **ถอดบทเรียนน้ำไทย ต่อจากนี้ไป เดือนกุมภาพันธ์**. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://theactive.net/news/disaster-20240226>
- องค์การอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตี. (2566). **ประวัติองค์การอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตีและการดำเนินงานในประเทศไทย**. เอกสารการประชุมเพื่อรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ.
- องค์การอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เรสคิว คอมมิตี. (2567). **รายงานผลการประเมินอาสาสมัครและศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรี**. เอกสารการประชุมถอดบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการส่งเสริมศักยภาพและความร่วมมือในการคุ้มครองผู้หญิง เด็ก และประชาชนกลุ่มเปราะบางจากความรุนแรงในครอบครัวและภัยพิบัติทางธรรมชาติ.
- Bernat, G.B., Qualharini, E.L., Castro, M.S., Barcaui, A.B., & Soares, R.R. (2023). Sustainability in Project Management and Project Success with Virtual Teams: A Quantitative Analysis Considering Stakeholder Engagement and Knowledge Management. *Sustainability*, 15(12), 9834.
- International Rescue Committee. (2024). **What we do**. Retrieved 20 March 2024, from <https://www.rescue.org/what-we-do>
- ThaiNGO. (2021). **Senior social worker, based in Pattani**. Retrieved 20 March 2024, from <https://www.thaingo.org/jobs/detail/11777>
- United Nation. (2024). **The SDG partnerships guidebook: a practical guide to building high impact multi-stakeholder partnerships for the Sustainable Development Goals**. Retrieved 20 March 2024, from <https://thepartneringinitiative.org/wp-content/uploads/2022/08/SDG-Partnership-Guidebook-1.0.pdf>
- Partnership 2030. (n.d.). **What is an MSP?**. Retrieved 20 March 2024, from <https://partnerschaften2030.de/en/what-is-an-msp>